

Purim and Pesach: Two Holidays, One Theme

Mrs. Shira Schechter

Faculty, The Frisch School
Madricha Ruchaniyah, Stern College for Women

Every year as Purim approaches we already begin looking towards Pesach. Many begin cleaning, preparing menus, compiling guest lists and making sleeping arrangements, but there is actually a halachik requirement to start preparing for Pesach on Purim. The Gemara in Pesachim⁸ tells us that one should start to review the laws of Pesach 30 days before its arrival. The Mishna Berurah⁹ points out that this day on which we are required to start reviewing the laws of Pesach is indeed Purim. We therefore have a halachik obligation to start getting ready for Pesach on Purim. While this could just be a coincidence - after all, the holiday of Pesach existed long before there was a Purim story and Chazal learn the obligation to start preparing for Pesach 30 days in advance from Moshe Rabbeinu - there seems to be a much deeper connection between the two holidays.

The Gemara in Megillah¹⁰ tells us that we are required to celebrate the holidays of Purim and Pesach in consecutive months in order to juxtapose the redemptions that took place on each. Therefore, during a leap year, such as the one we are in now, we celebrate Purim in Adar II and not in Adar I, despite the usual preference to do a Mitzvah as soon as it arises. The need to connect the two holidays, stemming from the redemption which took place on each one, seems to indicate a strong relationship between them. Furthermore, the Gemara in Taanit¹¹ says that just as we limit our rejoicing and happiness in Av, we increase it in Adar. Rashi indicates that this

⁸**תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ו עמוד א**

שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום

⁹**שולחן ערוך אורח חיים סימן תכט**

סעיף א

שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום

משנה ברורה סימן תכט

(א) שואלין בהלכות פסח וכו' - שהרי משה עומד בפסח ראשון ומוזהיר על כל הלכות פסח שני

(ב) שלשים יום - ומתחילין מיום הפורים עצמו

¹⁰**תלמוד בבלי מגילה דף ו עמוד ב**

בכל שנה ושנה. רבי אליעזר ברבי יוסי סבר: בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לשבט - אף כאן אדר הסמוך לשבט, ורבן שמעון בן גמליאל סבר: בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לניסן - אף כאן אדר הסמוך לניסן. בשלמא רבי אליעזר ברבי יוסי - מסתבר טעמא, דאין מעבירין על המצות, אלא רבן שמעון בן גמליאל מאי טעמא? - אמר רבי טובי: טעמא דרבי שמעון בן גמליאל מסמך גאולה לגאולה עדיף.

¹¹**תלמוד בבלי מסכת תענית דף כט עמוד א**

כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה - כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

רש"י מסכת תענית דף כט עמוד א

משנכנס אדר - ימי נסים היו לישראל: פורים ופסח.

increased level of joy continues through Purim and Pesach because of the miracles that happened on each, a further indication that the two holidays are connected.

The sources quoted above seem to indicate that the relationship between these two holidays stems from the miraculous redemption that took place on each. At first glance, however, the redemption from Egypt and the redemption of Purim seem to be quite different. On the one hand, the redemption from Egypt was accomplished through overt miracles that clearly indicated G-d's intervention on behalf of His people: sticks turning into snakes, the ten plagues, the splitting of the sea and ultimately, the spectacular giving of the Torah. The redemption of Purim, on the other hand, was just the opposite. The salvation came about through completely natural means with no supernatural, spectacular or out of the ordinary miracles. There is not even one mention of G-d's name in the entire megillah, allowing one to attribute the salvation of the Jews on Purim to mere luck or good fortune

Yet, we know that the story of Purim is not lacking miracles. It is just as rich with Divine intervention as the redemption from Egypt; the only difference is that the miracles of Purim are hidden.

Perhaps the difference between these holidays is actually what connects them. Pesach, the holiday of overt miracles, and Purim, that of hidden miracles, are really two sides of the same coin. In fact, according to the Ramban¹² the supernatural miracles of Pesach occurred so that we learn to appreciate the natural, hidden miracles which occur every day, the likes of which took place on Purim.

The two holidays are therefore intertwined. Both are a demonstration of G-d's role in this world and His intervention on behalf of klal Yisrael. We needed Pesach, a time in which G-d's involvement was obvious, in order to understand this about times like Purim – the quintessential example of *hester panim*, when G-d's face is hidden. This explains the connection between the two holidays, specifically regarding the miracles and redemption that took place on both and why we are required to celebrate them in consecutive months. Perhaps this can also explain why we start learning about Pesach on Purim. We need to see the “Pesach”, the unconstrained revelation of G-d, in the Purim, the hidden and concealed.

Based on this understanding we can now answer three commonly asked questions that arise regarding Purim. The first is based on a Gemara in Shabbat¹³ which suggests that based on the passuk in Shemot 19:17,¹⁴ G-d held Har Sinai over the heads of the Jewish people and threatened to kill them if they did not except the Torah. The Gemara states that while the Jews

¹²רמב"ן שמות יג:טז

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה

¹³תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד א

ויתיצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעה רבה לאורייתא. (רש"י מודעה רבה - שאם יזמינם לדון למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם - יש להם תשובה, שקבלוה באונס) אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש. דכתיב (אסתר ט) קימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר (רש"י בימי אחשורוש - מאהבת הנס שנעשה להם).

¹⁴and they stood at the bottom of the mountain, ויתיצבו בתחתית ההר

were forced to accept the Torah at Har Sinai, during the time of Purim they demonstrated a willing acceptance of the Torah.

Many are bothered by this Gemara and numerous explanations have been given in order to understand the meaning of a forced acceptance at Har Sinai versus a willing acceptance centuries later in the kingdom of Achashverosh. The Maharal¹⁵ explains that the re-acceptance of the Torah on Purim was demonstrated by the addition of a mitzvah, namely the reading of the megillah. He reasons that if the Jews added a mitzvah, then by definition they willingly accepted the first 613. But how are we to understand the meaning of forced acceptance of the Torah in the first place – did they not say *נעשה ונשמע*, we will do and we will listen, accepting the Torah on blind faith and vowing to keep its laws before even knowing what was written inside? Based on our understanding of the difference between Purim and Pesach, we can understand how they were “forced” to accept the Torah during the time of yetziat Mitzrayim, while they willingly accepted it on Purim. The Meshech Chochmah¹⁶ explains that the Jews were “forced” to accept the Torah in the sense that G-d had revealed Himself so clearly to them that it was obvious that accepting His Torah was the right thing to do; Essentially that had no choice. Purim, however, was a time of *hester panim*. G-d’s face was hidden, one could easily have concluded that G-d played no role in the story. Therefore, accepting the Torah at that time was considered a willing acceptance. The Jews at the time were able to recognize G-d’s hand and chose to embrace Him despite the fact that He remained hidden.

The second question stems from a comment in the Rambam¹⁷, based on a Gemara Yerushalmi¹⁸, which says that in the times of Mashiach all of the books of Neviim and Ketuvim will be nullified except for Megillat Esther. The Raavad modifies his statement and says that what this means is that there will be no obligation to read any of them publicly aside from Esther. The Medrash¹⁹ makes a similar statement in which it states that in the future all of the holidays that we celebrate

מהר"ל אור חדש עמוד מז

הדר קבלוהו בימי אחשוורוש כי כאשר הוסיפו במצות מקרא מגילה ודבר זה כמו הוספה וכמו שאמרו בפ"ק דמגילה (יד, א) מ"ח נביאים ושבע נביאות עמדו לישראל וכולם לא פחתו ולא הוסיפו על התורה אפילו אות אחת חוץ ממקרא מגילה... וכאשר יש כאן הוספה א"כ העיקר קודם, ולפיכך כאשר קיבלו מעצמם ההוספה הזאת שהוא מקרא מגילה בזה קבלו כל התורה שהיא ראשונה (שבת שם) ובתוספת נמצא העיקר מקי"ו, וא"כ מעתה אין כאן מודעה כלל ולפיכך אמרו (מגילה טז, ב) (אסתר ח, ט) ליהודים היתה אורה זו תורה, אע"כ שכבר היה להם התורה מסיני מ"מ צריך שלא היה כאן מודעה רבה לאורייתא ומה שאין כאן מודעה זה היה על ידי מקרא מגילה כאשר קבלו מדעתם מקרא מגילה

משך חכמה, (ר' מאיר שמחה מדווינסק) שמות יט: יז

מלמד שכפה עליהם הר כגיגית. פירוש: שהראה להם כבוד ה' בהקיץ ובהתגלות נפלאה, עד כי ממש בטלה בחירתם הטבעי, ויצאה נשמתם מהשגת כבוד ה' והיו מוכרחים כמלאכים בלא הבדל, וראו כי כל הנבראים תלוי רק בקבלת התורה

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה יח

כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח ה חוץ ממגילת אסתר הרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלן לעולם, ואע"פ שכל זכרון הצרות יבטל שנאמר (ישעיהו ס"ה) כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני, ימי הפורים לא יבטלו שנאמר (אסתר ט') וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם. השגת הראב"ד - כל ספרי הנביאים והכתובים עתידין ליבטל. א"א דבר הדיוטות הוא זה, כי לא יבטל ספר מכל הספרים שאין ספר שאין בו למוד, אבל כך אמרו אפילו יבטלו שאר ספרים מלקרות בהם מגילה לא תבטל מלקרות אותה בצבור

תלמוד ירושלמי מסכת מגילה פרק א דף ע טור ד /ה"ה

ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש רבי יוחנן אמר הנביאים והכתובים עתידין ליבטל וחמשת ספרי תורה אינן עתידין ליבטל... רבי שמעון בן לקיש אמר אף מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל

מדרש משלי (בובר) פרשה ט ד"ה [ב] טבחה טבחה

...שכל המועדים עתידיים בטלים, וימי הפורים [אינם בטלים לעולם, שנאמר וימי הפורים] האלה לא יעברו מתוך היהודים (אסתר ט ב). אמר ר' אלעזר אף יום הכפורים אינו בטל לעולם, שנאמר והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה (ויקרא טז לד).

will be void except for Purim. What is it about Megillat Esther and the holiday of Purim that make them different than the other books in Nach and the other holidays? Why is it that even in the times of Mashiach when all other holidays and all other books will be void to a certain extent, the holiday of Purim and the book of Esther will remain?

Rav Yitzchak Mirski, in his sefer Hefkayonai Halacha²⁰, explains that the reason Megillat Esther will not be nullified is because it contains the real acceptance of the Torah. What about the celebration of the holiday of Purim itself? The Maharal²¹ explains the reason as follows. All the other holidays were instituted as a remembrance of the exodus from Egypt, and since during the times of Mashiach, yetziat Mitzrayim will no longer be our focus, we do not need to celebrate these holidays. The future redemption will either be fresher in our minds or will contain open miracles that are so spectacular that they will replace the ones which took place earlier, rendering unnecessary the remembrance of those initial miracles. While the holidays which were instituted in order to commemorate yetziat Mitzrayim will be overshadowed by the new redemption, the message of Purim, seeing G-d's hand in the natural, is an eternal one. Or, as Rav Baruch Halevi Epstein²² writes, in the future the supernatural miracles commemorated on other holidays will cease to occur, but the type of miracles that took place on Purim, natural ones, never cease to exist and therefore what we commemorate on Purim is a message for eternity.

The final question is based on another Gemara in Megillah²³ which discusses the question of why Hallel, verses of praise and thanks to G-d, is not recited on Purim, when we were saved from annihilation, while on Pesach, when we were saved only from slavery, we do say Hallel. Three

ר' יצחק מירסקי - הגיוני הלכה חלק א 271

כיוון שראינו שבמגילת אסתר כתובה קבלת התורה, על כן אי אפשר לה למגילה שתיבטל. שאם תיבטל, תיבטל עמה קבלת התורה. ובדבר הזה שונה מגילת אסתר משאר הנביאים. שהללו לא באו אלא לגלות רמזי התורה, ומגילת אסתר הרי היא כתורה עצמה, שבאה לגלות שישראל קיבלו על עצמם תורה שבכתב מרצון.

מהר"ל, אור חדש

כי לעתיד יהיה שעבוד מלכויות עיקר, ויציאת מצרים טפל ולפיכך כל המועדים אשר הם זכר ליציאת מצרים בלבד והם טפלים לשעבוד מלכויות, שייך לומר שיהיה ביטול למועדים, כאשר אינם עיקר, אבל פורים אינו זכר ליציאת מצרים – דבר זה לא יהיה בטל

ברוך שאמר - ר' ברוך הלוי עפשטיין – בפיוט לפרשת זכור

... מה יתרון פורים על נסי כל מועדי השנה אשר הופיעו בהוד הדרת יפעת אלקות, כמו בפסח... ובשבעות... ובסוכות... והם היו נסים גלויים ונחלטים, בעוד אשר המאורע בפורים בה בעת שנחשבת למאמינים לנס, בעת ההיא נחשבת לבלתי מאמינים למאורע טבעית מהליכות עולמם של מלכים ושרים... ואין כל מופת חותך ומכריע... והנה עם כל זה אומר מפורש שנס זה עומד למעלה מכל נסי מועדי השנה, עד אשר גם אם יבטלו, יבטלו הם, וימי הפורים לא יבטלו, ובהשקפה ראשונה אין קץ לפליאה.

אך על האמת, היא נותנת, כי יען שנס פורים לא היה בולט ומכריע, יהיה עלוט במהלך טבעי כמו שבארנו, מפני זה גופא גדולה מעלתו שלא יבטל, ונבאר דברינו:

כי הנה אף אם בהמשך הזמנים פסקו נסים גלויים להתראות בישראל, אבל נסים נסתרים העלוטים במהלך טבעי, כמו נס פורים, כמו שבארנו, נסים כאלה לעולם לא יפסקו ולא יבטלו, כאשר יווכח זה האיש המסתכל בעין עמוקה וברגש חושי בהליכות עולם בכלל ובהליכות עולמם של ישראל בפרט, אשר זה כאלפים שנה חי חיי נדודים ומרודים ומצבו בין האומות הוא בערך מצב כבשה אחת בין שבעים זאבים, כפי שידוע וגם נראה לכל, ואחר כל אלה חי חי הוא, האין בזה מעשה נסים העלוטים במעטה טבעי?

וזה היא כונת המאמר ואם כל מועדים יהיו בטלים ימי פורים לא נבטלים, וזה מוסב לא על גופי המועדים, אשר הם באמת לא יבטלו, אך מוסב על נסי כל המועדים, כלומר, נסים גלויים, אשר עתה לא נזכה להם, אבל נסים העלוטים ועטופים במעטה טבעי, כמו נס פורים, כמו שבארנו – נסים כאלה עד עולם לא יבטלו...

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

אמר רבי חייה בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה: ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיתה לחיים לא כל שכן? - אי הכי הלל נמי נימא! - לפי שאין אומרים הלל על נס שבחוצה לארץ...

רב נחמן אמר: קרייתא זו הלילא
רבא אמר: בשלמא התם (תהלים קי"ג) הללו עבדי ה' - ולא עבדי פרעה, אלא הכא - הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשוורוש?
אכתי עבדי אחשוורוש אגן.

answers are given to this question in the Gemara. The first answer is that Hallel is not recited on miracles that took place outside of Israel once the land had been acquired and settled. The second answer given is that the recitation of the megillah itself takes the place of the recitation of Hallel. Finally, the Gemara suggests that we do not say Hallel on Purim because **אכתי עבדי** **אחשורוש** **אנן**, the redemption was not complete since the Jews remained under the control of Achashverosh. The Rambam²⁴ follows the second approach, claiming that the reading of the megillah is the Hallel of Purim. In other words, we do say Hallel on Purim, only a different kind of Hallel. Rabbi Soloveitchik²⁵ explained that there are two different types of Hallel, what he refers to as Hallel Hamitzri and Hallel D'Psukei D'zimra. Hallel Hamitzri is that we usually refer to as Hallel, the verses we recite on Rosh Chodesh and the holidays. This type of Hallel is said for obvious supernatural miracles such as those of the holiday of Pesach. Hallel D'Psukei D'zimra, on the other hand, is what is recited when it comes to hidden miracles. It would be inappropriate to say Hallel Hamitzri on Purim because there were no supernatural miracles that occurred on that day. Instead, we say a Hallel that reflects the miracles of the day, namely we read the megillah which makes no obvious mention of G-d or his divine intervention. The Rav takes this one step further and suggests that the fact that we read the megillah as Hallel on Purim teaches us that not only are we required to recite Hallel and thank G-d for the open miracles, but we are equally obligated to recognize and praise Him for the hidden and natural miracles.

While the redemption and miracles of Purim and Pesach are very much related, they still remain quite different. The redemption of Pesach was a complete, irreversible one, while following the redemption of Purim- **אכתי עבדי אחשורוש אנן**. We were still under the control of Achashverosh. Indeed, there are even halachik implications of this difference. For example, the Gemara²⁶ concludes that Purim is not considered a yom tov and therefore there is no prohibition of doing work on Purim. Furthermore, the rejoicing on Purim applies only at the seudah, the festive meal eaten on Purim day, but there is no mitzvah to rejoice the rest of the day²⁷. Finally, while on

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ו
 ...ולא תקנו הלל בפורים שקריאת המגילה היא החלל

²⁵ **Shiur HaRav Soloveitchik ZT"l on Inyana D'Megilas Esther**

There are 2 forms of Hallel: Hallel Hamitzri and Hallel D'Psukei D'zimra ...

Hallel Hamitzri was not instituted on Purim because Purim is the miracle of v'atah kadosh, when Hashem is hidden and there are no supernatural miracles ...

The Megillah is also a sefer and a great book of Jewish history that contains a fundamental principle of Judaism, that Jews recite Hallel not only on supernatural miracles as described in Hallel Hamitzri, but also on natural invisible miracles as seen in retrospect in the story of Megilat Esther.

²⁶ **תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ה עמוד ב**

...והתני רב יוסף: שמחה ומשתה ויום טוב, שמחה - מלמד שאסורים בהספד, משתה - מלמד שאסור בתענית, ויום טוב - מלמד שאסור בעשיית מלאכה!

...אפילו תימא ביומיה, הספד ותענית - קבילו עלייהו, מלאכה לא קבילו עלייהו. דמעיקרא כתיב שמחה ומשתה ויום טוב, ולבסוף כתיב לעשות אותם ימי משתה ושמחה, ואילו יום טוב לא כתיב.

רש"י מסכת מגילה דף ה עמוד ב

...ההוא קרא דכתיב שמחה ומשתה ויום טוב כתיב מעיקרא, קודם קבלה, אבל בשעת קבלה - לא קיבלו עליהן אלא שמחה ומשתה, לאוסרן בהספד ותענית, אבל יום טוב לא קיבלו עליהן.

²⁷ **משנת יעבץ - ר' יעקב בצלאל ז'ולטי - סימן ע"ט: מצות משתה ושמחה בפורים**

...והנה לכאורה צריך עיון דלמה שינה הכתוב, דמעיקרא כתיב "שמחה ומשתה ויום טוב", הרי כתיב שמחה לפני משתה, ואחרי כן כתיב ימי "משתה ושמחה", משתה לפני שמחה. ואשר נראה לומר דמעיקרא שבקשו לעשות ימי הפורים ליום טוב שאסור במלאכה, אם כן מה שיש חובת שמחה בפורים הוא מתורת יום טוב, כמו ביום טוב של תורה דכתיב "ושמחת בחגך", והיינו שהחוב שמחה הוא חובת היום של פורים, ואינו תלוי בשעת קיום המשתה בפורים, ולהכי כתיב "שמחה

Purim the mitzvah of rejoicing involves drinking and getting drunk, on yom tov there is a prohibition against getting drunk²⁸. Rabbi Soloveitchik²⁹ explained that what accounts for these differences, is that the redemption on Purim was not complete.

On Purim we begin learning about Pesach. On the one hand, Purim completes the message of Pesach. We learn to recognize the hand of G-d that was so clear in the miracles of Pesach in the ordinary miracles that take place each and every day. We take the recognition of G-d's revelation on Pesach to the next level, and see the "Pesach" in Purim. On the other hand, we look to redemption of Pesach and realize that the redemption on Purim was not complete, and that we continue to be in a situation of incomplete redemption to this day. By internalizing the message of Pesach and Purim, and using it to strengthen our belief in G-d through a recognition of His hand in everything, may we merit the coming of the final, complete redemption; one that will be so great it will overshadow even the miracles of yetziat Mitzrayim.

ומשתה ויום טוב" היינו שמחה לפני המשתה, שהרי חיוב השמחה שיש בפורים הוא חובת היום מתורת יום טוב, וגם לפני המשתה יש חובת שמחה. אבל בשעת קבלה שלא קיבלו עליהן יום טוב, אלא משתה ושמחה, אם כן עיקר הדין שמחה שיש בפורים, הוא לא חובת היום של פורים, שהוא יום שמחה, אלא שהוא דין במשתה של פורים, שצריך לעשות משתה שיש בו שמחה, והיינו שקיום השמחה הוא בשעת המשתה, כלומר משתה שיש בו שמחה, ומשום הכי כתיב ימי "משתה ושמחה", משתה לפני השמחה, שהרי קיום השמחה הוא רק בשעת המשתה.

²⁸ **רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו**

כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרות.

רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו הלכה ב

כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל לא ימשך ביין מ ובשחוק ובקלות ראש ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה, שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל שנאמר (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב (מרב כל) הא למדת שהעבודה בשמחה, ואי אפשר לעבוד את השם לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות.

²⁹ **Days of Deliverance, Rabbi Joseph B. Soloveitchik, "The Joy of Purim"**

What is strange is that we know the mitzvah of rejoicing is applicable not only to Purim, but to the *Shalosh Regalim*, the Three Pilgrimage Festivals, as well. Yet we have never come across a law or norm that would require a person to become drunk on Passover, Shavuot, or Sukkot. To the contrary, Maimonides emphasizes that we should not get drunk on a festival...

Take into consideration Ahasuerus and his changing moods. He killed his beautiful queen at the suggestion of Memucan, who was Haman (Megillah 12b). A few months later, he killed Haman at the suggestion of his new, beautiful queen, Esther. He was unstable. No one could be confident that the next day he would not demote Mordechai and appoint a new Haman. There was not sense of security. The miracle was incomplete. There was *hatzalah*, salvation, but no *ge'ullah*, redemption.

That which happened on Pesach and Shavuot changed the people. On Pesach, the bondman became a freeman. The people who were previously committed to the fleshpots of Egypt became an elected community, a covenantal community. The same happened on Shavuot. On Sukkot, we portray the sojourn in the wilderness. Again, we are celebrating the gradual change that came over the people... What happened on Pesach, Shavuot and Sukkot was permanent. No *galut*, or exile, or political change; no Ahasuerus could undo what happened... What happened on Purim was not of permanent nature. They were saved, of course. However, no one could guarantee that the next day the same story would not repeat itself.

Of course, we have to celebrate the miracle. But there is no guarantee, no security. That is why *Hazal* did not introduce the concept of *simhah* as it was recommended by the Torah Vis-à-vis the Three Festivals. Rather, they introduced a different concept of *simhah* - gaiety, fun, which is just "acting" and is not sincere. The concept of *lifnei Hashem* was not applied to Purim...

The victory is not final; the triumph is not decisive; a repetition possible. That is why we cannot equate the celebration of Purim with *simhat ha-regel*, the joy of the Festival.